

Nota van B&W

Portefeuille H. van der Molen
Auteur Dhr. W.J.H.M. Westerhof
Telefoon 5115513
E-mail: wwesterhof@haarlem.nl
STZ/WWGZ 2008/121605
Te kopiëren:
B & W-vergadering van 23 september 2008

Onderwerp:

vraag 2009 naar inzet 'meedoen en erbij horen' voor de stadsdeelorganisaties Centrum-Zuid en Zuid-West en DOCK.

Bestuurlijke context.

Aanleiding nota:

Deze nota bevat de voornemens van het college inzake de vraag naar inzet op het terrein van 'meedoen en erbij horen' aan stadsdeelorganisaties. Jaarlijks stelt het college de vraag vast en nodigt stadsdeelorganisaties uit om binnen inhoudelijke en financiële grenzen een offerte in te dienen voor de uitvoering van hun activiteiten en diensten.

Doel nota:

Het betreft de inzet op het terrein van de leefbaarheid en het vergroten van zelfredzaamheid. De vraag is gebaseerd op de inhoudelijke uitgangspunten zoals verwoord in de programmabegroting 2009-2012. De uitgangspunten vormen de onderlegger voor het opstellen van de offertes.

B&W-besluit:

1. Het college stemt in met de vraag naar inzet op het terrein van 'meedoen en erbij horen' 2009 aan de stadsdeelorganisaties Centrum-Zuid, Zuid-West en DOCK en verzoekt hen hiervoor uiterlijk 1 november 2008 een offerte uit te brengen.
2. Het college verleent, onder voorbehoud van goedkeuring gemeentebegroting 2009 en instemming met de ingediende offertes, aan de instellingen in 2009 een subsidie van maximaal:
Centrum Zuid: **basisbudget** € 771.366 ten laste van kostenplaats 1274 wijkgericht welzijnswerk, productsoort 040301 welzijnswerk en hoofdrekening 4756 subsidies
subsidie FOB € 28.870, ten laste van kostenplaats 1141 ouderenbeleid, productsoort 030201 maatschappelijke ontwikkeling, en hoofdrekening 4756 flankerend ouderenbeleid
Zuid West: **basissubsidie** € 639.127, ten laste van kostenplaats 1274 wijkgericht welzijnswerk, productsoort 040301 welzijnswerk en hoofdrekening 4756 subsidies
subsidie FOB € 33.403, ten laste van kostenplaats 1141 ouderenbeleid, productsoort 030201 maatschappelijke ontwikkeling, en hoofdrekening 4756 flankerend ouderenbeleid
DOCK: **basissubsidie** € 2.063.380, ten laste van kostenplaats 1274 wijkgericht welzijnswerk, productsoort 040301 welzijnswerk en hoofdrekening 4756 subsidies
subsidie FOB € 149.148 ten laste van kostenplaats 1141 ouderenbeleid, productsoort 030201 maatschappelijke ontwikkeling, en hoofdrekening 4756 flankerend ouderenbeleid.
3. Communicatieparagraaf: de instelling ontvangt een uitnodiging een offerte uit te brengen
4. Het college legt de vraag 2009 ter bespreking voor aan de commissie Samenleving.

**Nota van B&W: gemeentelijke vraag 2009 naar inzet ‘meedoen en erbij horen’ voor de stadsdeelorganisaties Centrum-Zuid en Zuid-West en DOCK.
STZ/2008/121605**

1. Inleiding.

Ieder jaar maken wij binnen de door de raad gestelde kaders ook met stadsdeelorganisaties (sdo's) afspraken over de uitvoering van inzet gericht op het 'meedoen en erbij horen'. Deze kaders, zowel inhoudelijk als financieel, resulteren in een gemeentelijke vraag. De vertaling van onze vraag leggen wij in handen van de welzijnsinstellingen. Zij zijn onze partners die onze vraag vertalen in diensten en producten voor de bewoners in hun werkgebied. Sdo's fungeren niet alleen als belangrijke uitvoerders op het brede terrein van welzijn maar zijn ook onze oren en ogen in de stad.

Inzet op meedoen en erbij horen vraagt op vernieuwende wijze het leggen van verbindingen tussen mensen onderling, tussen bewoners in buurten en tussen bewoners en andere instellingen die op het terrein van leefbaarheid een rol spelen. Vanuit hun uitvoeringspraktijk in wijken nodigen wij sdo's uit in hun offerte vernieuwende inzet te plegen gericht op binding tussen bewoners. Deze vraag sluit aan op een belangrijk uitgangspunt van het beleidsplan WMO met betrekking tot het versterken van de onderlinge relaties en het verlenen van onderlinge steun (civil society). Vanuit de kaderstellende rol leggen wij onze vraag naar inzet voor 2009 voor aan de raad. Nadat de raad heeft ingestemd nodigen wij sdo's uit een offerte op te stellen. Als de offerte tot overeenstemming heeft geleid sluiten wij met de sdo's een prestatieplan af.

2. Meedoen en erbij horen', waar staat dat voor?

Iedere inwoner van Haarlem moet kunnen meedoen aan de samenleving en is daar in eerste instantie zelf verantwoordelijk voor. Maatschappelijke deelname en ondersteuning om dat op eigen kracht te kunnen doen vertalen we in aansluiting op de WMO in 'ontmoeten, verbinden en meedoen'. Ontmoeten, verbinden en meedoen hebben te maken met je thuis voelen in de buurt waar je woont, het hebben van sociale contacten, het bieden en krijgen van onderlinge steun, het kunnen samenleven met anderen (kennen en gekend worden). Als we meedoen en erbij horen nader bekijken dan blijkt het vaak om twee belangrijke zaken te gaan:

- Zelfredzaamheid: hoeveel eigen kracht is er, welke ondersteuning is nodig
- Ontmoeten, verbinden en meedoen: samenleven met anderen.

Zelfredzaamheid.

Iedereen geeft op eigen wijze invulling aan maatschappelijke deelname. In eerste instantie op eigen kracht vanuit kennis en kunde. Dat geldt ook voor de meeste inwoners van Haarlem. Zij houden hun eigen sociale netwerken in stand. Zij zijn in staat zorg te dragen voor zichzelf en voor anderen. Tegelijkertijd weten we dat niet iedereen gelijke kansen of vaardigheden heeft om participatie zelf in te vullen. Het kan hier gaan om mensen die weinig inkomen hebben, mensen die eenzaam zijn, mensen met lichamelijke of geestelijke beperkingen. Het kan gaan om mensen die dakloos zijn geraakt, financiële problemen hebben of de taal nog onvoldoende spreken en nog niet zijn ingeburgerd. Het kan gaan om mensen die hun sociaal netwerk kwijt raken vanwege afnemende mobiliteit of die geen toegang hebben tot de nieuwe media en daardoor belangrijke informatie missen.

Meedoen en erbij horen vindt op vele manieren plaats. Het raakt niet alleen een groot aantal gemeentelijke beleidsterreinen maar ook zijn veel andere partners in de keten hierbij betrokken. Daarmee is het bevorderen van zelfredzaamheid een bepalend onderdeel binnen het beleid dat de gemeente samen met maatschappelijke partners wil ontwikkelen en uitvoeren.

Ontmoeten en verbinden.

Mensen zijn sociale wezens. Elkaar ontmoeten, elkaar kennen en gekend worden is voor ieder van ons van groot belang. Maatschappelijke deelname krijgt ook vorm wanneer bewoners elkaar weer vinden en elkaar ondersteunen. Het samenleven is er niet eenvoudiger op geworden. Mensen maken steeds vaker eigen keuzes en geven zelf richting aan hun leven. Dat leidt tot druk op de onderlinge relaties tussen mensen en afname van de sociale samenhang. Het is van belang binding in de buurt te herstellen zodat bewoners elkaar weer ontmoeten en opnieuw ontdekken wat zij samen delen en wat hen dus verbindt. Daarmee moet de buurt weer de plaats zijn waar mensen van verschillende achtergronden elkaar ontmoeten, respecteren en rekening houden met elkaar. De buurt biedt de beste kansen om het meedoen aan de samenleving mogelijk te maken en de binding tussen bewoners te versterken. Ontmoeting en binding zijn in hoge mate bepalend voor de leefbaarheid en de sociale kwaliteit in de buurt.

3. Rol van de gemeente.

De meeste inwoners van Haarlem kunnen op eigen kracht hun leven invullen en vorm geven. Vanuit eigen verantwoordelijkheid zorgen zij voor zichzelf en voor anderen. Haarlemmers die dat niet (meer) op eigen kracht kunnen verdienen gerichte ondersteuning. De gemeente staat op het standpunt dat wat bewoners zelf kunnen uitvoeren ook zelf moeten kunnen doen. De gemeente zal daarbinnen kunnen reguleren of het enthousiasme van bewoners kunnen stimuleren. Er zijn voldoende voorbeelden, onder meer in de wijkcontracten, waaruit blijkt dat bewoners heel creatief en met veel inzet werken aan de leefbaarheid in hun buurt. Dat betekent ruimte geven aan actieve betrokken burgers en hen waar nodig ondersteunen. Ondanks veel inzet en eigen initiatief in buurten heeft de gemeente wel degelijk ook een eigen verantwoordelijkheid voor bewoners die niet over voldoende eigen kracht beschikken. Tegelijkertijd ziet de gemeente dat voor het versterken wat bewoners bindt nieuwe coalities nodig zijn tussen partijen die op het terrein van leefbaarheid een rol in de buurt of wijk vervullen. Daarbinnen ziet de gemeente voor zichzelf een rol weggelegd om initiatieven te stimuleren, coalities tot stand te brengen of hierover regie te voeren. Voor de sdo's is de vraag naar hun inzet voor 'meedoen en erbij horen' een uitnodiging om binnen hun offerte vernieuwende inzet op te nemen en deze koppelen aan de inzet van andere partners.

4. Ontwikkelingsrichting voor 'maatschappelijke deelname en ondersteuning'.

Het college heeft in april 2005 een nota uitgebracht *'Kaderstelling invulling heroriëntatie welzijnswerk en taakstelling 2005-2008'* (OWG 2005/278). Daarnaast is vanaf 2007 de *Wet Maatschappelijke Ondersteuning* van kracht. Inmiddels is in 2008 de beleidsplan WMO uitgebracht. Dit beleidsplan richt zich op participatie van burgers aan de samenleving en in het bijzonder op kwetsbare groepen en mensen met beperkingen..

De gemeente subsidieert instellingen en maakt met hen prestatieafspraken zodat zij hun rol als sociaal makelaar of marktmeester verder kunnen invullen. Onderstaande elementen zijn voor ons college richtinggevende ontwikkelingen:

- Inzet op het **versterken van de samenhang en leefbaarheid** in buurten. Het gaat hierbij om het faciliteren en ondersteunen van de eigen kracht van bewoners, het stimuleren van ontmoeten, kennen en verbinden. Aandacht ook voor het leggen van verbinding en relaties naar andere partners en organisaties in de buurt op het terrein van leefbaarheid. Doelmatig gebruik van de sociale infrastructuur (maatschappelijke voorzieningen) is ook een manier om een zo groot mogelijk bereik onder bewoners te realiseren.

- Inzet is **laagdrempelig en vraaggericht** en komt tot uitdrukking in het aansluiten op de algemene vraag van bewoners op het terrein van leefbaarheid en ontmoeting als gerichte inzet voor mensen die ondersteuning nodig hebben.
- Inzet is ook gericht op **preventie en vroegtijdige signalering**, zoals tegengaan van overlast in de directe leefomgeving, (laten) uitvoeren van huisbezoek, doorgeleiding naar opvoedingsondersteuning en begeleiding van (probleem)jongeren
- Inzet gericht op **‘empowerment’**, het **organiseren van de eigen kracht en diversiteit**, dus ondersteuning en facilitering van mensen om zichzelf (weer) te kunnen helpen (inzet vanuit moedercentra, zelforganisaties en vraaggerichte facilitering aan bewonersgroepen)

5. Ontmoeten, verbinden en meedoen: de gemeentelijke vraag.

Doorgaande ontwikkellijn gericht op jeugd en jongeren.

De onderlegger voor de vraag naar inzet voor jeugd en jongeren is de nota ‘Kiezen voor jeugd’ (2006). Inzet op meedoen en erbij horen vraagt om voortdurend in te spelen op vragen van kinderen, tieners en jongeren. Wij gaan er van uit dat verschillende aanbieders er in slagen om met elkaar een kwalitatief en goed pakket aan activiteiten kunnen realiseren. Hiermee kunnen jeugdigen en jongeren over de volle breedte profiteren van de sterke punten van de afzonderlijke aanbieders. Naast de basisvoorzieningen voor alle jeugdigen is er extra inzet voor specifieke groepen. Met de meeste jeugdigen en jongeren gaat het goed. Zij slagen er in om op eigen kracht en zonder problemen het eigen leven en vrije tijd in te vullen. Anderen vertonen soms hinderlijk gedrag of geven overlast. Tot slot is er een relatief kleine groep die is afgegleden. Zij vertonen crimineel gedrag en zijn in aanraking gekomen met politie en justitie. Tot nu toe ligt de uitvoering in handen van het bureau Jeugdzorg die hiervoor het jeugdoverlastteam inzet. Vanwege herbezinning op kerntaken is het te verwachten de vraag naar deze inzet onder te brengen bij maatschappelijke instellingen die ook al andere activiteiten voor deze doelgroepen uitvoeren en hiervoor subsidie ontvangen.

Op basis hiervan vragen wij de sdo’s om in hun offerte aandacht te besteden aan:

- continueren inzet Opstap en peuterspeelzalen (Zuid West en Centrum Zuid)
- beheren en openstellen van speeltuinen (Zuid West en Centrum Zuid)
- samenwerking Brede Scholen, deelname platforms jeugd, bieden naschoolse activiteiten
- stimuleren eigen betrokkenheid jongeren bij vormgeving activiteiten (poppodium, Flynty’s)
- uitvoering ambulante jongerenwerk op (risico)plekken waar inzet nodig is
- toeleiden jeugdigen en jongeren naar achterliggende voorzieningen zoals CJG, RIAGG etc.
- informatie en voorlichting (o.a. tegengaan alcohol- en drugsgebruik), gezonde voeding en sport (accent tegengaan overgewicht).

Leefbaarheid.

De buurt is de plek waar mensen elkaar ontmoeten, elkaar kennen en er verbinding tot stand komt. Het is zaak dit zo te houden. Wel is het zo dat door verschillende oorzaken er meer verscheidenheid buurten en wijken ontstaat. Niet alleen vanwege verschillen in opvatting over leefstijl of individualisering. Ook vanwege een stijgend aandeel van Haarlemmers met een andere etnische achtergrond of doordat steeds meer ouderen of mensen met een lichamelijke of geestelijke beperking langer zelfstandiger wonen. Diversiteit kan ertoe leiden dat verschillen tussen mensen toenemen en de onderlinge betrokkenheid afneemt. Waar dit tot ongewenste effecten leidt in het ‘samen wonen en samen leven’ is het belangrijk extra te investeren in leefbaarheid en het versterken van de binding tussen mensen. De wijk is de plek bij uitstek waar verbindingen gelegd kunnen worden: tussen bewoners, tussen bewoners en instellingen en tussen instellingen onderling.

Welzijnsinstellingen zijn in potentie de ‘sociale doeners’ in de wijken. Zij beschikken over methodieken die zij vanuit hun rol als sociaal makelaar of marktmeester kunnen toepassen gericht op het leggen van verbindingen tussen een eenzame bewoner en een bewoner die tijd heeft voor een praatje of tussen een bewoner die iets wil ondernemen in de wijk en een bewoner die dat ook wel wil. Het gaat om het versterken van de onderlinge relaties en de steun die mensen onderling kunnen geven (civil society).

Om inzet op het terrein van leefbaarheid zo herkenbaar mogelijk te maken voor de bewoners kiest Haarlem voor de wijkgerichte aanpak. Kernwoorden zijn: vraaggericht werken, betrokkenheid vanuit de eigen buurt aanboren, het faciliteren van eigen kunde om oplossingen te bedenken voor problemen en mensen uiteindelijk ‘te helpen zichzelf te helpen’.

Op basis hiervan vragen wij de sdo’s om in hun offerte aandacht te besteden aan:

- invulling geven aan de inzet op binding in de buurt en concrete ondersteuning aan burgerinitiatieven (ontmoeten, steun, leefbaarheid)
- het stimuleren van bewoners om actief deel te nemen aan buurtgerichte activiteiten
- inzet plegen gericht op het versterken van zelfredzaamheid
- inzet plegen op binding tussen bewoners, groepen en instellingen binnen de buurt en wijk (samenwerking in keten sociaal/fysiek, tussen maatschappelijke organisaties, corporaties gericht op signaleren en voorkomen van sociale problemen (inkomen, tegengaan gezondheidsbedreigingen en voorkomen huisuitzetting)

Zelfredzaamheid

De gemeente biedt extra aandacht aan mensen die niet op eigen kracht kunnen deelnemen aan de samenleving. Hun kwetsbaarheid is vaak gelegen dat zij door omstandigheden de regie over het eigen leven kwijt zijn. Wij verwachten van sdo’s dat zij zelf of in samenwerking met anderen, vanuit eigen analyse of vraag van de doelgroep perspectiefvolle activiteiten aanbieden zoals ‘kwartiermaken’, open eettafels, inzet op dagbesteding en dagritme, het stimuleren tot vrijwilligerswerk.

Wij willen ouderen faciliteren zo lang mogelijk zelfstandig te blijven wonen en daarmee regie over eigen leven houden. Wij willen voorkomen dat bij ouderen eenzaamheid en/of sociale uitsluiting ontstaat. Hiervoor is het nodig met hen contact te onderhouden. Maatwerk in dienstverlening zien wij als een belangrijk instrument. Afstemming met andere professionals vanzelfsprekend.

Veiligheid, niet alleen in het publieke domein maar vooral in persoonlijke verbanden maakt ook onderdeel uit van leefbaarheid. Via hun relatie met bewoners hebben sdo’s zicht op ontwikkelingen die bedreigend kunnen zijn zoals bijvoorbeeld huiselijk geweld. We gaan er van uit dat sdo’s in staat zijn signalen tijdig te onderkennen en adequaat acties ondernemen voor slachtoffers, plegers en getuigen (vaak kinderen) via hulpverlening, informatieverstrekking of doorverwijzing.

Op basis hiervan vragen wij de sdo’s om in hun offerte aandacht te besteden aan:

- diensten via maatwerk (vervoer, maaltijden, huisbezoek, klussen) voor kwetsbare ouderen
- inzet op herstel eigen regie en zelfredzaamheid via aanbod op dagbesteding en dagritme
- bieden ontmoeting (samen ondernemen) en het stimuleren van eigen kunde (creativiteit)
- ondersteunen bij en toeleiden naar achterliggende voorzieningen (ouderenadviseur)
- het bieden van actuele en adequate informatie (deelname loket, nieuwe media)
- trainen vrijwilligers die huisbezoeken uitvoeren en daarover rapporteren
- werving en begeleiding van vrijwilligers (vervoer, maaltijden, informatie, klussendienst)
- gerichte doorgeleiding van signaleren die wijze op huiselijk geweld
- actieve samenwerking met ketenpartners op het terrein van openbare en private veiligheid

Veelkleurigheid, empowerment, inburgering

Meedoen en erbij horen is ook de ‘dialogoog en binding’ tussen bevolkingsgroepen. Haarlem streeft naar goede relaties tussen verschillende culturele groepen en aan het ‘samen wonen, samen werken en samen leven’. Dit krijgt vorm door middel van ondersteunende diensten en dienstverlening (inloospreekuren) aan groepen en zelforganisaties die (nog) niet in staat zijn op eigen kracht hun maatschappelijke deelname vorm te geven. Het initiatief Multi Cultureel Schalkwijk krijgt gerichte ondersteuning.

De moedercentra in Haarlem vormen ook onderdeel van ‘meedoen en erbij horen’. Wij zien deze voorziening als een waardevol instrument om (allochtone) vrouwen meer regie over eigen leven te geven, hun rol als opvoeder te versterken en via ‘empowerment’ vrouwen om zelf activiteiten te ontwikkelen.

Haarlem heeft als ambitie dat inburgeraars duurzaam participeren. Naast reguliere inburgeringstrajecten is ook andere inzet nodig om inburgeraars te helpen ‘mee te doen’ in de buurt waar zij wonen. Het project wijkcontactvrouwen, waarbij allochtone vrouwen als bruggenbouwers via een persoonlijke benadering voorlichting geven aan allochtone vrouwen, is hier een goed voorbeeld van. Daarnaast zien wij voor instellingen een belangrijke rol weggelegd in toeleiding, informatieverstrekking (gericht op toegang tot hulpverleningsinstellingen) en het ondersteunen en toeleiden van vrijwilligers.

Op basis hiervan vragen wij de sdo’s om in hun offerte aandacht te besteden aan:

- vraaggerichte ondersteuning van zelforganisaties en kader
- verbeteren van de toegankelijkheid en gebruik van voorzieningen
- bieden van adequate informatie en doorverwijzing naar achterliggende voorzieningen
- inzet op verbinding tussen verschillende etnische groepen
- in Schalkwijk het faciliteren en ondersteunen van Multi Cultureel Schalkwijk
- inzet op ontwikkeling en vernieuwing in moedercentra: competenties en empowerment
- concretisering van de ondersteuning en facilitering van inburgeraars
- inzet vanuit project wijkcontactvrouwen (Centrum Zuid)

6. Financiële paragraaf

	Centrum Zuid	Zuid West	DOCK
<i>Subsidie 2008</i>	759.219	629.062	2.030.886
<i>voorlopig gewogen trend 2009 1,6%</i>	12.147	10.065	32.494
Basisbudget 2009	771.366	639.127	2.063.380
FOB subsidie 2009 inclusief trend 1,6%*	28.870	33.403	149.148
Maximaal beschikbaar subsidie 2009	800.236	672.530	2.212.528

* trend van toepassing op budget boven € 50.000

7. Besluit.

1. Het college stemt in met de vraag naar inzet op het terrein van ‘maatschappelijke deelname en ondersteuning’ 2009 aan de stadsdeelorganisaties Centrum Zuid, Zuid West en DOCK en verzoekt hen hiervoor uiterlijk 1 november 2008 een offerte uit te brengen.
2. Het college verleent, onder voorbehoud van goedkeuring gemeentebegroting 2009 en instemming met de ingediende offertes, aan de instellingen in 2009 een subsidie van maximaal:
 - Centrum Zuid: basisbudget € 771.366 ten laste van kostenplaats 1274 wijkgericht welzijnswerk, productsoort 040301 welzijnswerk en hoofdrekening 4756 subsidies
 - Centrum Zuid: subsidie FOB € 28.870 , ten laste van kostenplaats 1141 ouderenbeleid, productsoort 030201 maatschappelijke ontwikkeling, en hoofdrekening 4756 flankerend ouderenbeleid
 - Zuid West: basissubsidie € 639.127, ten laste van kostenplaats 1274 wijkgericht welzijnswerk, productsoort 040301 welzijnswerk en hoofdrekening 4756 subsidies
 - Zuid West: subsidie FOB € 33.403, ten laste van kostenplaats 1141 ouderenbeleid, productsoort 030201 maatschappelijke ontwikkeling, en hoofdrekening 4756 flankerend ouderenbeleid
 - DOCK: basissubsidie € 2.063.380, ten laste van kostenplaats 1274 wijkgericht welzijnswerk, productsoort 040301 welzijnswerk en hoofdrekening 4756 subsidies
 - DOCK: subsidie FOB € 149.148 ten laste van kostenplaats 1141 ouderenbeleid, productsoort 030201 maatschappelijke ontwikkeling, en hoofdrekening 4756 flankerend ouderenbeleid.
3. Communicatieparagraaf: de instelling ontvangt een beschikking.
4. Het college legt de vraag 2009 ter bespreking voor aan de commissie Samenleving.

